

ANIMATORI MLADIH I »POČETNO RAZDOBLJE« POZIVA*

MARIO OSCAR LLANOS

Università Pontificia Salesiana
Piazza Ateneo Salesiano, 1
00139 Roma, Italija

Primljeno:
24. 6. 2010.

Pregledni
članak

UDK
253-053.6

Sažetak

Autor prikazuje stanje i faze nastajanja i prihvaćanja duhovnog poziva. Kad se govori o »pozivu«, valja imati na umu da je riječ o teandričkoj činjenici koja je istodobno i božanska i ljudska. U to su zbivanje uključeni Bog, pojedini čovjek te ljudska i crkvena zajednica. Trenutak rađanja poziva u sebi sadrži nešto posebno, gotovo bi se moglo reći »magično«. Pozvana osoba otvara se prema Drugome i prema zajedništvu. Počinje živjeti u osobitom stanju zaljubljenosti. Nakon početne intimne skrivenosti poziv postaje javan i otvara se prema zajednici. Formativni hod početno-ga razdoblja poziva jest naukovanje u kojemu se uči biti zajedno bez posjedovanja. To je ujedno i vrijeme traženja. Prihvaćanjem poziva prihvaća se i novo zajedništvo, savez. Na putu ostvarenja poziva valja razlučivati i prihvatiti Božje, crkveno i ljudsko djelovanje. Pastoral mladih ujedno je i pastoral zvanja. Odgajatelj u pastoralu odnosno animator za zvanja mora prije svega bezuvjetno prihvatiti svaku osobu. Tako se stvara povjerenje i pomaže otvaranje. Mladoj osobi, pojedinačno i u skupini, valja pomoći u njezinu samopoimanju na putu otkrivanja i prihvaćanja vlastitog identiteta.

Gljučne riječi: *pastoral mladih, animator mladih, pastoral zvanja, poziv*

Poziv je najintimnije i najzbudljivije životno iskustvo bilo kojeg muškarca ili žene na ovome svijetu. Dob i okolnosti u kojima ga se osjeća razlikuju se od osobe do osobe, ali ga se doživljava kao »dar«, »prosvjetljenje«, »unutarnji glas«, »drhtaj« koji preoblikuje duh, dušu i tijelo. Poziv je općenito popraćen osjećajem razlikovanja onoga što nam se nudi i onoga što smo mi osobno. Riječ je o nerazmjernom daru s obzirom na naše sposobnosti za odgovor, ali razmjernom prema njegovoj sposobnosti da uzdigne naše srce te ga učini sposobnim ljubiti Drugoga/drugoga (s velikim i

malim slovom) na apsolutno nov način. Nakon tog otkrića moraju uslijediti razna sukladna djelovanja kako uočeni dar ne bi propao...

POZIV

Poziv je činjenica teandričke, tj. božansko-ljudske naravi. Djeluje Bog, ali djeluju i pojedini čovjek i zajednica. Božje djelovanje podudara se s temeljnom inicijativom. Čovjekovo djelovanje podudara se

* *Gli animatori giovanili di fronte allo »stato nascente« della vocazione*, u: »Note di pastorale giovanile« 44(2010)6, 35–43.

međutim s odgovorom pojedinca i s provjerom zajednice. Prema tome, to je i ljudska i očovječujuća činjenica, dinamika koju ostvaruje čovjek koja ga istodobno može voditi prema obzorjima čovječanstva koje njegova svijest nikako ne može postići na početku puta. Poziv se obistinjuje u onom trenutku koji vodi muškarca ili ženu prema njihovoj najvećoj intimnosti, onamo gdje se stvaraju životne odluke, ali istodobno i u najveću ekstrovertiranost njihove povijesti, gdje se odluke očituju i izvršavaju. S pozivom se unutarnjost otvara Drugome i svima drugima na nov način. To je novost koja bi se mogla usporediti sa zorom u ljudskom životu. Riječ je o svitanju, tračku svjetla koji onda postaje svjetlo koje rasvjetljuje a zatim omogućuje potpuno ostvarivanje svih drugih životnih zadaća.

Poziv, prema tome, nije samo činjenica koja je izvan čovjeka ili je samo božanska. Pavao VI. je dobro uočio stvarnost poziva. U *Populorum progressio* on je napisao: »Svaki je život poziv« (br. 15). »Život se poistovjećuje sa samom stvarnošću osobe: osoba je poziv.«¹ Život svakog čovjeka je poziv, plod pozivanja. Prihvatiti život kao poziv najveća je zadaća ljudskoga bića. Poziv dakle pokazuje dvostruko obilježje – *transcendencije* i *imanencije*.

S gledišta transcendencije, Božje pozivanje, poziv, dolazi odozgora i/ili izvana pomoću osoba i događaja vlastitoga života, ali istodobno proizlazi iz najveće dubine nas samih. Očituje se kao pozivanje i razvoj, kao zov i buđenje. Osjetiti se »pozvanim« znači osjetiti duboku privlačnost prema posebnim vrednotama jer odgovaraju na duboka nadahnuća vlastitoga bića. Zapravo Gospodin koji zove sije poziv u nama i promiče ga izvana.² Odgovor je osoban i neponovljiv, očituje se u tisuću različitih duhovnih tonova, unatoč brojnim sličnostima.³

S imanentnoga gledišta, poziv zadobiva oblik u vlastitoj povijesti, u otkrivanju bogatstva, granica i mogućnosti, u čitanju vlastitih osjećaja, želja, strahova, snova i razočaranja, u iščekivanjima i čežnjama koje svi mi nosimo sebi, u odricanjima koja se traže od nas i u susretima koje doživljavamo.⁴ Često se čini da je poziv – poput kakva posebnog oblika zaljubljenosti – spontana, brza pojava, nešto izazvano izvanjskom, površnom, sporednom privlačnošću... Međutim, da bi se došlo do potpune istine o ljubavi koja je sadržana u unutarnjosti, kreće se od izvanjske privlačnosti. Istinska ljubav zatim se oslanja na duboku unutarnju privlačnost koju je nagovijestila i pripravila izvanjska privlačnost.

»NASTAJANJE« POZIVA

Trenutak u kojemu se rađa poziv gotovo je magičan. On u srcu ostavlja neizbrisiv trag, živo sjećanje, neodoljiv sjaj. Sve mijenja smisao, sve se iznova usmjeruje i ponovno preslaguje u ugodnom i blagom, ali snažnom i postojanom svjetlu koje ne šuti, štoviše buči u intimnosti ljudskoga bića. Glas onoga koji zove je glas ljubavi, to je »netko-tko-zove«. Poziv u nastajanju je poimanje velike ljubavi koja ne ostavlja ni trunke sumnje: On me izabrao, On me zove, On me šalje, On će biti sa mnom! Mnogi se osjećamo pozvanima, osjećamo da smireno i odlučno ulazimo u ocean lju-

¹ M. LLANOS, *Servire le vocazioni nella Chiesa. Pastorale vocazionale e Pedagogia della vocazione*, LAS, Roma, 2006, str. 157.

² Usp. B. GIORDANI, »La Vocazione risposta dell'uomo alla chiamata di Dio«, u: *La vocazione per la Chiesa di oggi. Studio interdisciplinare*, Antonianum, Roma, 1979, str. 84.

³ Usp. G. GIACHI, *Vocazione e libertà*, Ancora, Milano, 1967, str. 58.

⁴ Usp. N. DAL MOLINO, *Una riformulazione »cristocentrica« della pastorale vocazionale*, u: »Vocazioni« 4(2006), 29.

bavi ili, kao što kažu Englezi, osjećamo da smo »fall in love« (zaljublili smo se) ili pak da smo oteți, zavedeni, doslovno »zaljubljeni« u beskrajnom i čistom činu ljubavi. Osjećati tu ljubav i osjećati se vrlo male-nim ista je stvar...

Svaki poziv, bio on laički i ženidbeni, ili poziv na misterijalno svećeništvo, ili poziv na posvećeni život, ima u temelju snažan emotivni i duhovni naboj. Fenomenologija toga početnog trenutka mijenja se prema raznim psihološkim i kronološkim dobima.⁵ U svakom slučaju, kad poziv osjeti srce kakva mladog čovjeka koji je sposoban reći »da« čitavim svojim bićem, otkriveno stanje postaje neodoljivo i slični nastajanju ljubavi.

Doista, svatko od nas je seksualno biće (od »sexus«, što u latinskome znači presječen napola, razdvojen), tj. potrebit nadopunjavanja. Svatko od nas postupno otkriva smisao vlastite nepotpunosti i asimetrije. Ono što se očituje na seksualnoj razini, širi se i na razinu unutarnjosti ljubavi. Poziv na ljudsku ljubav ili na Božju ljubav ostvaruje ponovno jedinstvo u našoj posvećenoj nedovršenosti. Poziv potiče nastajanje ljubavi, bilo radi ujedinjavanja s drugim ljudskim bićem, bilo radi ujedinjavanja s beskrajnom Božjom ljubavlju i s onime što vlastitome srcu donosi unutarnji sklad koji nedostaje ljudskoj naravi.

Poziv u svom nastajanju,⁶ pozivna zaljubljenost, prema tome predstavlja raskid ravnoteže i jednog načina postojanja. Zaljubljenost pretpostavlja izlazak iz sebe prema Drugome/drugome (s velikim i malim slovom), prema zajedništvu. To je trenutak izlaska iz sebe i ulaska u Drugoga, prividni gubitak sebe samoga i dobitak bogatstva i ljepote Drugoga. Zaljubljenost oslobođa »ja« od ljuske, decentralizira »ja«, otvarajući ga za međusobne odnose, ustanovljuje ga kao »biće u odnosu« s »T/ti« (pisano s

velikim i malim početnim slovom) koji ga transcendirira i privlači u svom misteriju. Poziv nam, u trenutku zaljubljenosti, nalaže da se pokrenemo, da »ostavimo svoju kuću«, svoju sigurnost i prah osamljenosti i egoizma. U samoći čovjek uočava svoju nedostatnost da bude sretan »sšam«, te shvaća da njegovom životu nov izgled neće dati stvari ili događaji, nego susret s osobom, s »D/drugim« koji je izvor vlastite radosti. Poziv je zvanje na rađanje života u dotad nikad isprobanom obliku. Po pozivu tvoj je život u rukama nekoga D/drugoga i osjećaš da mu prvenstveno i emocionalno pripadaš. Padaju prepreke stranosti Boga ili ljubljene osobe. Oni postaju članovi obitelji, ukućani. To je iskustvo iznenadne intimnosti s M/misterijem (s velikim i malim početnim slovom), njegovim i mojim.

Početak poziva usredotočuje se na poseban trenutak, sat (»deseta ura«, *Iv* 1,39), mjesto, okolnost, okruženje, s elementima koji djeluju na svijest, ali se zatim poistovjećuje sa sveukupnim životom. Početno razdoblje poziva je trenutak u kojemu razum dopušta da se pokrene srce... trenutak u kojemu srce ima razloge koje razum ne shvaća (Pascal), a Lj/ljubav postaje ideal, postaje pol i magnet koji privlači, preoblikuje i osvjetljuje sveukupnu stvarnost.

⁵ Čini se da je u Italiji 11% mladih, mladića i djevojaka, mislilo na poziv. 60% njih ima između 16 i 24 godine, dok ostalih 40% ima između 24 i 29 godina. Usp. F. GARELLI (ur.), *Chiamati a scegliere. I giovani italiani di fronte alla vocazione*, San Paolo, Cinisello Balsamo (Mi), 2006, str. 85. Slično zaključuje i rektor Maloga rimskog sjemeništa, koji smatra da je danas potrebno njegovati zvanje u adolescentskoj dobi, među ostalim i stoga što su znakovi poziva »znatno izraženiji« upravo u toj životnoj dobi. Usp. P. SELVADAGGI, *Il Seminario Minore. Le ragioni di una scelta*, u: »Rogate« 15(2006)1, 23.

⁶ Usp. F. ALBERONI, *Innamoramento e amore*, Garzanti, Milano, 1979. ISTI, *Il mistero dell'innamoramento*, Rizzoli, Milano, 2003.

Kažu da prva zaljubljenost ne dopušta da se vidi istina – ljubav je slijepa! Prvo zaljubljanje doista još nije potpuna istina. Ona je zadaća Duha Svetoga. Zaljubljenost, a posebno ona koju izaziva poziv, doista sadrži nešto religiozno, sveto. Nije se zaljubljenost uzalud prikazivala Kupidonima koji odapinju strelice u srce žene i muškarca. Ljubav je u raznim kulturama često bila povezivana s božanskim posredovanjem (Kupidon – Latini, Eros – Grci, Xochipilli – Azteki, Maris – Etrušćani). Zaključak kršćanske vjere, budući da je iskusila Kristovu ljubav, jest »ljubav je od Boga«, jer »Bog je ljubav« (1 Iv 4, 7–8).

U istinskoj zaljubljenosti, kao i u pozivu, postoji proces destrukcije i restrukturacije (»stanje rađanja«), zbog čega prijašnje stanje gubi smisao i izgrađuje se u perspektivi Lj/ljubljenoga. Riječ je o procesu koji je sličan religioznom obraćenju, velikoj, snažnoj, dinamičnoj promjeni, koja potiče na mijenjanje, oblikovanje, tako da postanemo dostojni ljubavi koju osjećamo te pripišemo veću istinu izjavljenoj ljubavi. Otkriće poziva izaziva snažan prekid s prošlim životom i postaje pokretač obraćenja, vlastitog poboljšanja za Njega i za poslanje. Poziv nas – poput zaljubljenosti – čini boljima, čestitijima, ljepšima. Riječ je o prijelazu, o promjeni stanja. Pomoću poziva postajemo svjesni da je naš prethodni život bio pogrešan i nepotpun, da je svijet različit od onoga kakva smo ga vidjeli i da ga je potrebno promijeniti pomoću Božjega pogleda i volje. To se uočava u povijesti poziva proroka, biblijskih učenika, svetaca... U trenutku otkrića svoga poziva postali su svjesni da se moraju promijeniti jer je ono što su radili i tražili u svome životu bilo besmisleno te da svijet treba promijeniti i da Gospodin to želi. Razdoblje rađanja poziva vodi osobu prema napuštanju onoga što je pozna-

to i sigurno i u predavanje onome što je nepoznato ali ispunjava tolikim oduševljenjem i novošću te se opredjeljuje za sigurnost zaljubljenih: »To je ludo, ali ja to hoću!«

Poziv nije razmišljanje, ono ga uključuje. Poziv je emotivna i intuitivna činjenica, ali zbog toga nije nešto ludo i apsurdno.⁷ Poziv na neki način podsjeća na Uskrs, to je iskustvo smrti i ponovnog rođenja koje stvara novu vrstu socijalnog djelovanja, novu solidarnost. Zbog toga te poziv normalno potiče prema bližnjemu, prema potrebitomu, prema onomu tko nije bio sretan kao ti, prema onomu tko ne poznaje Onoga koga ti poznaješ... Oni koji su pozvani, u razdoblju rađanja se mijenjaju, postaju bolji. Šteta je što zaljubljenost i/ili prvi dojam pozvanosti s tim preobličjenjem ne traju. Preostaje težnja prema zaustavljanju, stanju u kojemu se ne raste, prema odricanju od vlastite savršenosti, prema tome da se na putu otpočine. Ako čovjek u ljubavi ne raste, pojava novih ljubavi ili rastava su žalosna ali i više nego logična posljedica. Jedino će svijest koja se iz dana u dan obnavlja održati ljubav dinamičnom i podržavati njezin rast.

Čini se da je »moderna« subjektivistička i hedonistička kultura, koja čovjeka svodi na skup potreba koje treba zadovoljiti, stvarno ukinula ljubav i poziv kao hod rasta i odgovornosti. Postoji uvjerenje da je čovjekov poziv da mu bude dobro. Glavni cilj poziva nije »biti dobro«. To izopačuje stupnjevitetost nužnoga formativnog procesa prema odgovornoj ljubavi. Cilj poziva je dobro drugoga koje postaje i vlastito dobro, u više nego obilnoj mjeri... sto-postotno, zbog čega vrijedi ono: »Blaženije je davati nego primati« (Dj 20,35).

⁷ F. ALBERONI, *Genesis*, Garzanti, 1989, str. 44.

ZAHTJEVI POČETNOG RAZDOBLJA

Početno razdoblje poziva postavlja subjektu razne zahtjeve koji se shvaćaju malo-pomalo kako ih se prihvaća i pounutarnjuje.

Poziv je ljubav, dapače, *zahtijeva publicitet*. Poziv postaje javan, tj. malo se pomalo otvara zajednici. U početnom odgovoru na poziv taj Božji poziv postaje javan te se i on malo-pomalo otvara prema zajednici. Ljudska ljubav u pozivu i božanska ljubav u pozivu odgovaraju pozivnom ustroju koji je upisan u stvaranje muškarca i žene. Pa ipak, poziv ima specifično zajedničarsko, društveno-kulturalno obilježje. Zajednica i kultura u nj utiskuju oblik ili stil koji se razlikuje prema različitosti naroda, geografskim širinama i stupnjevima uljudbe. Sklapanje zaruka ili ulazak u formativni put posvuda uobličava istinski i stvaran »status« koji se sastoji od priznavanja i ozakonjavanja sustava društvene prihvatljivosti.

Sklapanje zaruka ili ulazak u neko zvanje vid su društvene institucije kojom upravljaju »zakoni« tradicije te istinski i pravi obredi, jer ljubav je siguran i konačni pristanak, a ne lutanje emocija i sklonosti. Poziv postaje predmetom socijalizacije; čovjek je pozvan društveno se ustrojiti prema svome pozivu. Poziv ne dopušta da netko ostane raspušten i opasan poput psa litalice. Poziv nalaže muškarcu i ženi da žive u društvu, sa zajedničarskim duhom i s odgovornošću prema drugima.

Drugo, odgovor na ljubav u pozivu shvaća se kao put prema dubokom i konačnom zajedništvu te stoga zahtijeva redovito zadovoljavanje ljubavi i seksualnosti u logici odnosa ljubavi koja teži prema sveukupnosti i konačnosti, iako je otvorena i nepostojana. Osjećamo se sjedinjeni-

ma i potpunima, ali smo još slobodni vratiti se natrag... ponekad, nažalost! »Bogati mladić je otišao žalostan jer je imao velik imetak...« Nije se uspio odreći samoga sebe, svojih sigurnosti. Izgubio je svoju potpunost i svoj sklad, neusklađen s Učiteljevom ljubavlju.

Treće, istinski poziv se *ne može ostvariti u nestrpljivosti i u trajnoj težnji prema napuštanju zahtijeva ljubavi*. Istinska ljubav zahtijeva osobnu postojanost u poteškoćama. Jača se u poteškoćama koje često uključuje. Sposobnost darivanja u ljubavi u pozivu preispituje se pomoću sposobnosti darivanja u vjernosti i u velikodušnosti s obzirom na konačni sveukupni, plodni i neopozivi dar. Poziv u početnom razdoblju traži vjernost sve do kraja, inače gubi svoja obilježja poziva. Poziv nije za jedan dan, nego za čitav život. Prvi je odgovor »vrijeme rasta, odgovornosti i milosti«, ali poziv usmjeruje naš život prema zajedništvu (sa svim svojim zahtjevima) i prema besplatnosti i nezainteresiranosti. Istinski poziv budi i oslobađa besplatnu, čistu, potpunu, sveopću ljubav. Stoga pojedinac koji je pozvan ili dvoje/par ne mogu biti usredotočeni na same sebe, niti mogu poprimiti oblike samousredotočujuće »egolatrije«.

Četvrto, poziv od svoga početnoga razdoblja ima i *društveni zahtjev i određenje*. Poziv nije za sebe nego za druge. Svaki poziv je hod u zajedništvu života i besplatne ljubavi. Koji god oblik poprimila – djevičanski ili bračni – ljubav se proširuje i otvara za suradnju za novi svijet. Stoga istinski poziv uvijek ima zajedničarsku, društvenu i političku zadaću te vodi prema novom društvenom redu. Poziv koji živi intimističko i samozadovoljavajuće zajedništvo zapravo je sterilan... Ljubav u bilo kojem pozivu treba rađati ljubav oko sebe, u zajednici, u društvu; pozivu se ne pripa-

da – poziv se ostvaruje u daru ljubavi kojim smo bili ljubljени.

Stoga se formativni hod nekog poziva u trenutku otkrića ili u zaručništvu oblikuje kao naukovanje u kojemu se, nasuprot isključivoj težnji za erotskom privlačnošću, treba učiti *biti i biti zajedno* bez posjedovanja, bez poništavanja različitosti i jedinstvene osebnosti svake osobe. Stoga ni formacija poziva niti zaručništvo ne mogu biti zatvaranje, narcistički intimizam ili samousredotočenost. Zatvoren poziv usredotočen na samoga sebe je nijekanje ljubavi, ali i Boga-Ljubavi koji je uputio poziv. U tom bi slučaju trijumfirao samo posesivni i zarobljavajući eros koji teži prema spajanju i pripajanju umjesto razlikovanja osoba, pa ih stoga na kraju ražalošćuje i čini ih egoističnima, neplodnima i mrtvima.

Stoga *početno razdoblje poziva zahtijeva da ga se započne i živi kao razdoblje traženja*, razdoblje izrazitog djelovanja u kojemu se preispituje sveukupan osobni život te ga se mijenja ili preuređuje kako bi postao svjetleće sredstvo slobodne i oslobađajuće ljubavi. U tome smislu, hod prema izboru bilo posvećenoga poziva bilo bračnoga života jest »vrijeme milosti i besplatnosti«, u kojemu je ponajprije važan T/ti, a ne ja, život u kojemu bi subjekt trebao postati solidaran, sposoban za besplatnu i nezainteresiranu ljubav, nasljeđujući ljubav koju je Bog upotrijebio u izgradnji njegovoga poziva. »Početno razdoblje« je *kairòs*, Božje vrijeme, vrijeme milosti, povoljno, jedino i osebnuno vrijeme, vrijeme u kojem se ne smiju ni gubiti ni uludo trošiti osjećaji i intimistička ljubav. To je *kairòs* čija se stvarnost ne iscrpljuje u prostoru subjektivnosti i unutarjivosti, nego u obzoru solidarnosti odnosno besplatne ljubavi, pri čemu odnos prema materijalnim dobrima i/ili eventualnom *partneru* nije obilježen posjedovanjem, nego sudioništvom u ko-

jem osjećamo da nas ljubav prihvaća i zahvaća te da smo i mi pozvani prihvaćati i ljubiti.

Prema tome, poziv i zaljubljenost, otkriće poziva i zaručništvo su događaji transcendentnosti koji se zbivaju pomoću stvaranja i besplatnog samopriopćavanja Boga koji u nama budi sjeme ljubavi što ga je u nas usadio u našoj imanenciji.

POZIV POSTAJE »SAVEZ«

»Čovjek ne može živjeti bez ljubavi.« Svatko od nas, da bi stigao do stanja zrele osobe, mora nužno proći kroz vrata ljubavi. Kad stigne poziv, događa se da osjetimo nešto poput »struje koja prožima«, udarca groma, privlačnosti, nove želje, nove ljubavi. Početno razdoblje stvara veliko oduševljenje, ali je po svojoj naravi prijelazno i privremeno. Zanosna ljubav prvoga trenutka poziva-zaljubljenosti potiče osobu prema odnosu koji je obilježen sveukupnošću, isključivošću i stvaranjem projekta. Jedino tako ljubav prema pozivu postaje dio osobe. Onaj tko osjeća božanski poziv, ne može prihvatiti zavodljivi ontološki redukcionizam koji čovjeka smatra neizbježnom žrtvom kemije. Poziv-zaljubljenost potiče na duboku i trajnu vezu s onim tko zove te postaje božansko-ljudski savez, zaručnički odnos koji pretpostavlja izbor, poziv, poslanje i projekt života sukladan pozivu i obostranoj obvezi vjernosti.

»Početno razdoblje« poziva osposobljava nas za sjedinjenje s Gospodinom, za to da hoćemo ono što on hoće, da ga ljubimo kao što on ljubi nas, da mu damo život kao što ga on nama daje. On postaje naš *partner*. Postajemo snažno solidarni s njim. »Poziv je uvijek susret, međusobni odnos, dijaloška stvarnost. Doista, kategorija koja najbolje izražava tu bipolarnu narav poziva je kategorija dijaloga. Sveukupna Božja

objava uspostavlja dijaloški odnos između Boga koji zove i čovjeka koji odgovara.⁸

U pozivu se svatko od nas »preobrazi«, kao u zaljubljenosti, jer D/drugi postaje naš karizmatički vođa. Proces povezivanja i zajedništva s Gospodinom uvijek je povezan sa željom za potvrđivanjem samoga sebe. Stoga je i ljubav prema D/drugome u početku dramatična. Ako onaj koga Bog zove (ili dvoje zaljubljenih) ne uspijeva stvoriti projekt ili ako su pojedinačni projekti dvoje zaljubljenih previše različiti i praktički nespojivi, proces poziva ili zaljubljenosti može doživjeti neuspjeh.

Fenomenologija poziva, zaljubljenosti, ista je kod adolescenata, mladih i odraslih, muškaraca i žena, jer se ustroj »polaznoga stanja« ne mijenja. Svi imamo više-manje iste mogućnosti i iste osnovne uvjete, ali ne odgovaramo svi istom ljubavlju. Događa se da onaj koga se ljubi nije uvijek spreman jednako ljubiti; u njemu ili njoj javlja se »ljubavni sram«, tj. plod straha da neće uspjeti ljubiti onako kako je ljubljen. Stoga se u njih javlja želja da pobjegnu, da nestanu s lica zemlje, da se udalje od onoga tko ih ljubi. Poziv je po sebi događaj naizgled spontan, potpuno slučajan, događaj koji se iznenada javlja u životu osobe i upućuje joj poziv. Ta »slučajnost« je zapravo samo prividna. Ona naime pripada stvaranju koje se još nije dogodilo nego se događa, zbiva se, jer je čin Boga koji neprekidno djeluje. *Familiaris Consortio* lijepo kaže: »Ljubav je, dakle, temeljni i urođeni poziv svakoga ljudskog bića« (br. 11). Ta ljubav je »plamen Gospodnji« (Pj 8,6). Prema tome, poziv je izraz saveza, novog zajedništva, koje Bog želi uspostaviti s onim koga poziva.

OTKRIĆE PUTA ZA OSTVARENJE POZIVA

Otkriće poziva je plod hoda sve izraženijeg traženja vlastite istine, sve jačeg

prosvjetljenja, ali istodobno i unutarnjeg razmatranja, sumnje i osjećaja ogromne nerazmjerne razlike između svojih snaga i ideala poziva.

Nečiji osjećaj da je pozvan u početku je bojažljiv i gotovo nečujan, ali malo-pomalo, s vremenom postaje žuran i odlučujući u nečijoj intimnosti sve dok ne postane zasljepljujuće svjetlo poput podnevnoga sunca. Jedna od tajni za njegovo vrednovanje je radost koju izaziva, unatoč sigurnosti u vlastitu malenost.

Druga je pak pojava da pozvana osoba nastoji priopćiti svoju tajnu osobama koje ju najbolje mogu razumjeti. U početku to nije lako reći svima. Malo-pomalo to izlazi navidjelo i postaje sigurnost u srcu pozvanoga.

Otkriće poziva je zadaća svake pojedine osobe, ali i cijele Crkve. Svi mi koji djelujemo na području zvanja morali bismo biti u stanju pomoći svakoj osobi da prihvati svoj život i svoju ljubav kao poziv. Prvi koji otkrivaju i naslućuju poziv morali bismo biti mi. Ovdje se moramo zadržati na polju početnoga stanja i otkrića. Ne želimo sada ulaziti u temu o razlučivanju zvanja jer je ona previše opširna.

Stoga bismo, prije nego zaključimo, htjeli izložiti kratak opći plan organiziranog hoda zvanja koji će nam pomoći da ono o čemu govorimo postavimo na odgovarajuće mjesto. Zatim ćemo se usredotočiti na dvije najprikladnije točke za završetak našega razmišljanja o otkriću poziva.

Kad Bog želi neki poziv, kao što to možemo vidjeti u Svetom pismu, On tada izabire nekoga (izbor), zatim ga poimence poziva (poziv), daje mu određeno poslanje (poslanje) i na kraju ga potiče svojom potporom i vjernošću (nazočnost).

⁸ M. LLANOS, *Servire le vocazioni nella Chiesa. Pastorale vocazionale e Pedagogia della vocazione, nav. dj.*, str. 156.

Nisu svi pozivi plod izravnoga Božjeg djelovanja. Mnoge je Bog izabrao normalnim posredovanjem Crkve. Posredovanje Crkve očituje se u nekim funkcijama ili aktivnostima koji odgovaraju božanskom djelovanju. To su, primjerice, prihvaćanje i objektivno razlučivanje, prijedlog i usmjerenje, uvođenje u poslanje i razrada projekta života, praćenje osobe i skupina.

Pozvani pojedinac djeluje osobno sukladno Božjemu djelovanju i posredovanju Crkve: poimanje samoga sebe i subjektivno razlučivanje, odgovor i prihvaćanje konkretnog ideala, projekt života u specifičnom pozivu, povijesno dinamična i prilagodljiva vjernost.

BOŽJE DJELOVANJE	CRKVENO DJELOVANJE	LJUDSKO DJELOVANJE
1. Izbor	1. Prihvaćanje / razlučivanje	1. Samopoimanje/ razlučivanje
2. Poziv	2. Prijedlog / usmjerenje	2. Odgovor / odluka za ideal
3. Poslanje	3. Uvođenje u poslanje / projekt	3. Projekt života / specifičan poziv
4. Nazočnost	4. Praćenje	4. Dinamička, povijesna i poučljiva vjernost

Iz tog općeg okvira ovdje želimo ponajprije naglasiti dvije točke koje su najviše povezane s »otkrivenjem poziva«, što je ovdje naša tema. Te su točke zapravo povezane s ulogom djelatnika na području zvanja u otkrivanju poziva. Pritom mislimo na prihvaćanje osobe i na pomaganje toj istoj osobi u samopoimanju.

BEZUVJETNO PRIHVAĆANJE

Prvi oblik našeg posredovanja božanskog izbora je bezuvjetno prihvaćanje osobe. Svaka osoba je misterij koji se slijeva u beskrajni Božji misterij. Da bi netko bio animator zvanja, treba imati nešto smisla za misterij. Pred bilo kojom osobom animator bi trebao imati Božji pogled, veliku sklonost nadi, nadnaravno viđenje čovjeka i njegova života.

Bezuvjetno prihvaćanje stvara povjerenje i pomaže otvaranju. Važno je da uspostavljeni odnos bude slobodan, jer odgajatelj je odskočna daska, a ne gospodar. Treba biti više sklon čuđenju nego predrasudama prema bilo kome. Animator za zvanja mora biti u stanju razvijati odnose, razmjenu, odgojni odnos; mora biti sposoban za prihvaćanje koje je:

- *egzistencijalno*, tj. potvrđuje drugoga u njegovu neponovljivu identitetu, s ravnotežom između poštivanja neovisnosti drugoga i zanimanja za njegov život, između pridruživanja i nezainteresiranosti

- *puno povjerenja u »znakove« budućnosti koje nosi svaka osoba, svaka skupina i svaka zajednica*. Animator za zvanja je siguran da u svakoj osobi nalazi skrivene »poveznice dobra« koje omogućuju nadilaženje bilo koje trenutne poteškoće; riječ je o »mudrosnom« *slušanju* koje zna otkrivati skrivene darove, energije i kompetencije.

Pojedinac očekuje da bude prihvaćen kao osoba, bez opsjenarske maske, bez klasičnoga vrednovanja, s divljenjem za njegov misterij, s uvjerenjem da je u odnosu koji se uspostavlja osigurana sloboda. Prihvaćanje se pretvara u obzirnu ljubaznost, svijest o neovisnosti drugoga, sposobnost za odgajanje polazeći od situacije u kojoj se drugi trenutno nalazi.

SAMOPOIMANJE

Prihvatanje drugoga pomaže osnaživanju osjećaja pouzdanja u vlastite snage. Pozitivno vrednovanje pomaže mladima da započnu *put otkrivanja i prihvatanja vlastitog identiteta* te da svoj život promatraju kao poziv. Onaj tko želi otkriti svoj poziv, mora uspijevati *tumačiti vlastitu egzistenciju*, znakove vremena i Boga.

To je teška zadaća za onoga koji se po prvi put mora sučeliti sa životom. Zbog toga je mladom čovjeku potrebna osoba koja mu ulijeva povjerenje, koja shvaća njegove osjećaje, empatijski sudjeluje u njegovim doživljajima, sposobna je prokurti smisao njegova života i može ga podržavati na putu otkrivanja poziva.

Uvijek treba vjerovati u mogućnost poboljšanja bez *odlučnog odbijanja zvanja*, kako bi mladi čovjek bio snažniji i sigurniji u otkrivanju vlastite istine i volje Božje unatoč tome što se osobno osjeća nesposobnim za to. Stoga animator mladih i animator za zvanja treba *ponajprije nastojati da stvori temeljno ozračje prihvaćanja*, a tek će kasnije moći misliti na razlučivanje zvanja.

Ta osoba bi trebala moći produbiti svoje iskustvo i započeti traženje vlastite istine kako bi izgradila most između onoga što jest i onoga što bi trebala postati. Valja poći od vrlo jednostavnih pitanja, od onoga što na neki način stvara poteškoće, od težnji koje je teško izraziti.

Tu zadaću otkrića vlastitoga identiteta treba ponuditi pojedincu i skupini. Tako se može shvatiti širina ljudskoga obzorja i posvemašnja ranjivost, »ljepota kreposti i rugoba grijeha«, korijen straha i nepovjerenje, kao i tajna ravnoteže, načini ukidanja onoga što nije spojivo s vlastitim identitetom i s dobrim ukusom. Nitko ne može darovati ono što ne posjeduje. Tajna koja kazuje kako netko može postati gos-

podarom samoga sebe da bi se darivao je u tome da duboko poznaje samoga sebe i tako može spoznati istinu drugoga te uspostaviti *odnos jednakosti* u istini. Svijest o sebi od temeljne je važnosti, također i zato da osoba uđe u odnos »svim svojim srcem, umom i snagom« s Bogom koji izabire, poziva, šalje i prati.

Nedostatno samopoznavanje vodi prema trajnoj površnosti, izjednačavanju, životu koji je podložan trenutnim čuvstvima. Onaj tko ostaje pasivan i bezizražajan kad je posrijedi njegov život, živjet će niz očekivanih i nesvjesnih događaja, bez novosti, bez mogućnosti stvaranja vlastitog projekta života, bez iščekivanja čega od budućnosti. Onaj tko poznaje samoga sebe, stvara prostor za maštanje u nadi i za poticaj života življenog kao poziv. Zbog neizvršenog samoistraživanja subjekt, umjesto da postane »glavni čimbenik« ili »tvorac« svoje sudbine, postaje istinski »bolesnik« postojanja, osuđen na pesimizam, dosadu, ponavljanje brojnih pogrešaka. Onaj tko ne poznaje samoga sebe, lišava svijet i povijest svoje osebnosti i smješta se u svijet kao počasni član masovne kulture, nesvjesni neprijatelj svoga razvoja, odgovoran za najveći propust svoga života, tj. nepoznavanje samoga sebe. Onaj tko ne zna prepoznati klice života u sebi, kasnije ih neće biti sposoban prepoznati u drugima postajući tako savršen u »zatiranju klica« i sposoban zaustaviti svačiji rast.

Osoba koja »zatire klice«, ne mijenja se, ne oduševljava, nikad se istinski ne zaljubljuje i kaže: »Ja sam takav!« kako ne bi morala prihvatiti nikakvu novost u svome životu. Kasnije zasigurno postaje nezainteresirana za poziv i usmjeruje se prema uvriježenom pomanjkanju odgovornosti.

Stoga je nužna određena *pedagogija, vježbanje ulaženja u samoga sebe*, zbog čega se čitav život shvaća i tumači u perspek-

tivi poziva. Animator mladih i animator zvanja treba postavljati prava pitanja u pravi trenutak, postajući *hermeneutičar čovjekova poziva* poput Isusa na putu u Emaus. Animator mora prihvaćati *posvemašnje siromaštvo nepotpunih poimanja puta* i ograničenje vlastitih iščekivanja te mora nadvladati trenutke instinktivnih opredjeljenja koji vode prema izboru »*jer to mi se sviđa*«, kao i traženja sklonosti koje vodi prema izboru »*jer sam*«.

Mladi čovjek treba postati hodočasnik vlastite istine svoga poziva. Upravo tako, u *poniznosti traženja*, izlazi navidjelo istina o sebi i istina o božanskom izboru. Povijest osobe čini vidljivim tajanstveni božanski naum i osobnu usklađenost s tim pozivom. Život ne dopušta konačno, nego susljedno, neprekidno tumačenje. Često otkriveno, zaslepljujuće svjetlo zastrašuje, a pojedinac izbjegava zadaću dobrog upoznavanja samoga sebe.

Nažalost, *mnohi animatori nastoje ponuditi odgovore umjesto da potiču nastajanje pitanja*. Međutim, ne odgaja se odgovorima koji dolaze izvana, nego pitanjima i odgovorima koji se rađaju u osobnoj unutarnjosti. Animator ne smije davati odgovor koji bi mladi čovjek trebao izgovarati naizust, nego mu pomoći da kroči prema obzorjima koja je pozvan dostići.

Sve to govori o važnosti poosobljenog praćenja i o osvajanju osobnog povjerenja, ali i o *važnosti te odgojnoj i pozivnoj transcendenciji hoda u skupini* u koju je uključena pojedina mlada osoba. Oba vida, *osobni hod* i *hod u skupini*, u praćenju treba

uravnoteženo i snažno primjenjivati. Animator *mora pomagati svima* – a ne samo nekima! – na putu traženja samoga sebe, svoga identiteta, svoga poziva.

Ti se ciljevi ne postižu bez zazivanja Boga, koji je izvor svakoga zvanja: »Molite dakle!«

ZAKLJUČAK

Upravo prijedeni put omogućio nam je da bolje upoznamo narav poziva i da shvatimo kako ga prepoznati te kako postupati kao animatori u trenutku otkrića. Animatori mladih, koji se često u potpunosti poistovjećuju s animatorima za zvanja, moraju otkrivati i očitovati perspektivu poziva koja postoji u svakom njihovom odgojnom i pastoralnom djelovanju. Pjesma, ples, sport, oratorij, škola – sve treba imati obilježja i boju poziva. Poziv je naime izraz smisla svega što jesmo i što činimo. Biti animator mladih uvijek znači i biti animator za zvanja! Sveukupni pastoral treba biti »osjetljiv za poziv«, jer *pastoral zvanja danas je istinski pastoralni poziv*. Drugim riječima, moglo bi se reći i sljedeće: ako nečiji pastoral nije i pastoral zvanja, tada se s pravom može reći da to i nije pastoral... Zadaća animatora mladih i animatora za zvanja su prema tome blisko povezane i poistovjećuju se. Želi li se tko istinski posvetiti pastoralu mladih, neka radi na promicanju pastoralu zvanja. Želi li se tko istinski posvetiti pastoralu zvanja, neka radi u pastoralu mladih, koji je »osjetljiv za poziv«.